

4. SEKARYHMÄTAPAAMINEN

03.04.2019

NORMAALIKOULU

TNE

YHTEINEN: SOSIAALISTA TOIMINTAA KUVAAVA KAAVIO

- *TARKKAILE OPPILAIDEN SOSIAALISIA SUHTEITA TUNNILLA – PIIRRÄ MUUTAMAN OPPILAAN SOSIAALISTA TOIMINTAA KUVAAVA KAAVIO.*

KUKIN OPISKELIJA KESKITTYY (1 – 2) OPPILAAN SEURAAMISEEN. ON SOVITTAVA KETKÄ OPISKELIJAT SEURAAVAT KETÄKIN OPPILASTA/OPPILASRYHMÄÄ. LISÄKSI PITÄÄ SOPIA TEHDÄÄNKÖ TUO SOSIAALISIA SUHTEITA KUVAAVA KAAVIO YHDELLÄ TUNNILLA TEHDYISTÄ HAVAINNOISTA VAI SYNTEESINÄ USEAN TUNNIN KUUNTELUHAVAINTOJEN PERUSTEELLA.

4. ERILAINEN OPPILAS – OPPIMISEN HAASTEET

3. VIIHTYISÄ JA TURVALLINEN OPPIMISYMPÄRISTÖ –KORVAAVA TEHTÄVÄ (EI OLLUT)

ERILAINEN OPPIJA OPPIMISEN KANNALTA

3. KERRALLA ANNETUN KUUNTELUTEHTÄVÄN PURKU

- *TEKEVÄTKÖ LUOKASSA KAIKKI OPPILAAT (TÄYSIN) SAMOJA TEHTÄVIÄ, SAMASSA TAHDISSA, SAMOIN TAVOITTEIN? JOS EI, NIIN MITEN ERIYTTÄMINEN ILMENEÉ KÄYTÄNNÖSSÄ? VOIVATKO OPPILAAT ITSE VAIKUTTA A TUNNIN KULUSSA SIIHEN, ETTÄ HE OVAT ERILAISIA OPPIJOITA? JOS VOIVAT, NIIN MITEN? PYRI HAVAINNOIMAAN OPPILAIDEN TYÖSKENTELYÄ TUNNILLA MAHDOLLISIMMAN TARKASTI MUTTA VOIT MYÖS KYSYÄ ERIYTTÄMISESTÄ OPETTAJALTA TUNNIN JÄLKEEN.*
 - KÄSITTELY JA TEEMOITUS JOKO AINEISTOLÄHTÖISESTI (OPISKELIJOIDEN HAVAINTOJEN POHJALTA) TAI TEOREETTISEEN VIITEKEHYKSEEN SIIJOITTAEN
 - ERIYTTÄMINEN OPPIMISEN KANNALTA
- *ENNAKKOTEHTÄVÄ SEURAVALLE KERRALLE: SELVITÄ NOIN 10 MIN HAASTATTELUN AVULLA, MILLAINEN OPPIJA NIMIKKO-OPPILAASI ON. HAASTATTELUN TULEE POHJAUTUA VAPAAEHTOISUUTEEN JA JÄRJESTÄ RAUHALLINEN PAIKKA SEN TEKOON (ESIM. LUOKKA VÄLITUNNIN AIKANA). VALMISTAUDU ESITTELEMÄÄN HAASTATTELUSI TULOKSET.*
- *OSA TÄMÄN OPINTOPIIRI-ISTUNNON AJASTA KANNATTAA KÄYTTÄÄ SOPIVIEN HAASTATTELUKYSYMYSTEN MUODOSTAMISEEN (ESIM. RYHMISSÄ). LOPUKSI SOPIVAT KYSYMYKSET KOOTTAAN KAIKILLE TIEDOKSI MUTTA JOKAINEN HAASTATTELIJA LOPULTA KUITENKIN ITSE VALITSEE TAI MUODOSTAA KÄYTTÄMÄNSÄ MAHDOLLISIMMAN TARKOITUKSEN MUKAISET KYSYMYKSET.*

D. Vaikeuksia kuulon alueella

Henkan tarina

"Koulussa minut siirrettiin keskittymisvaikeuksien vuoksi tarkkailuluokalle. Syynä oli ilmeisesti se, että olin ahdistunut ja hermostunut, kun en yleisen hälinän keskeltä erottanut opettajan ääntä. Kun nyt aikuisena aloitin uudelleen koulunkäynnin, minun piti matematiikan tunnilla mennä koulun rappukäytävään tekemään tehtäviäni. Minä nimittäin kuulin kaiken hälyn läpi, mitä muut oppilaat mutisivat laskiessaan. Monta kertaa erotin mutinan seasta myös oikean tuloksen. Olisin tietysti voinut kirjoittaa vastauksen sellaisenaan koe-paperille. En kuitenkaan viitsinyt, olisinhan silloin vain pettänyt itseäni.

Olen vasta nyt huomannut, että vaikeuksien takana on se, että kuuloni ei toimi normaaililla tavalla. Huomasin äskettäin kitaraa soittaessani viritysmittarista, että minulta häviää kuulo kokonaan korkean E:n kohdalla. Vuosi sitten käymälläni kurssilla minut yllätti yleisen hälyn takia kesken suomentuntia kamala pyörryttävä tunne. Oli kuin koko maailma olisi yhtäkkiä joutunut pyörivään liikkeeseen.

Pienissä luokahuoneissa häiriö korostuu. Kun pienestä luokasta siirtyy suurempaan, tunnen ihan fyysisesti pulssista-

ni, kuinka rauhoitun, pystyn paremmin keskittymään ja kuulemaan. Kaikkein parasta on, jos luokka on niin iso, että voin siirtää oman istumapaikkani vähän eroon muista.

Peliseissa saan suoranaisen paniikkikohtauksen, kun kaikki koneet pitävät erilaista ja eritymistä ääntä. Ravintolassa en erota yleishälystä minua lähinnä istuvan puhetta."

- Suhteellisen yleinen kuuloalueen poikkeama on, että vähänkin kovemmat äänet pelästyttävät ja tuntuvat sierämättömiltä. Tämä ominaisuus tulee esiin jo hyvin nuorena. Esimerkiksi pikkulapsen pelästyminen ja yllättävä itkukohtaus esimerkiksi tivolis-
sa tai sirkuksessa saattaa johtua näissä paikoissa soitetusta äänestä musiikista.
- Lapsen on vaikea seurata ja ymmärtää pitkää lausetta, nopeaa puhetta tai vaikeita sanoja.
- Kun lapsi ei pysty seuraamaan puhetta, hän seuraa usein kiinteästi puhujan tunnereaktiota. Onko tämä ärtynyt? Onko hän minulle vihainen? Ahdistus vaikeuttaa kuullun ymmärtämistä entuudestaan.
- Joissakin tapauksissa lapsen on ylipäänsä vaikea saada selvää suullisesti annetuista ohjeista.
- Erityisen vaikeata ohjeitten vastaanottaminen on ryhmätilanteissa.
- Moniosaisessa tehtävämäärittelyssä lapsi tippuu kärryiltä jo aloituksessa.

E. Vaikeuksia muistin alueella

- Lukivaikeuksilla lapsella on usein vaikeuksia myös työmuistin alueella. Hän ei välttämättä muista, mitä piti tehdä, vaikka tehtävä olisi annettu vasta pari minuuttia sitten. Näissä tapauksissa kyse ei siis ole siitä, että lapsi ei keskittyisi tai olisi kiinnostunut, vaan nimenomaan hänen muistitoimintansa heikkoudesta.

- Lapsen tavarat ovat aina hukassa. Tämä vaikeus liittyy edelliseen. Nämä lapset eivät usein myöskään pysty päättelemällä löytämään tavaroita. Heidän on elettävä arvailun varassa.

Einstein ei muistanut yksityiskohtia.

F. Vaikeuksia hahmottamisen alueella

- Lapsen on vaikea tajuta ajankulua. Tähän liittyy vaikeus oppia viikonpäiviä ja kuukausien nimiä sekä niiden merkityksiä.
- Lapsi eksyy helposti tutuissakin paikoissa. Hänen on vaikea lukea karttaa ja erityisesti suunnistaa sen mukaan.
- Oikean ja vasemman erottaminen toisistaan sujuu hitaasti.
- Lapsi on usein kömpelö siksi, ettei hahmota tarkasti ympäristöään ja esineitten suhteita. Pöydänkulmat, esineet, ruokailuvälineet käyvät hänen kimppuunsa. Matot kamppaavat hänet.
- Vaatteet roikkuvat, sukat saattavat olla eriparia. Lapsen keho ei normaaliin tapaan viestitä epämukavuutta silloin, kun kaikki ei pukeutumisessa ole kohdallaan.

G. Vaikeuksia tarkkaavuuuden alueella

- Ongelma voi ilmetä ylenmääräisenä vilkkautena. Lapsi pyyhältää paikasta ja tehtävästä toiseen pystymättä keskittymään mihinkään.
- Toisaalta lapsi voi väsähtäessään vetäytyä omiin maailmoihiinsa. Hän ei jaksa olla yhteydessä muihin. Lapsi voi käyttäytyä näin esimerkiksi joutuessaan tilanteeseen, jonka kokee ylivoimaiseksi.

H. Vaikeuksia ruumiin hallinnassa

- Lukivaikeuksiset lapset ovat usein niitä, jotka jäävät viimeisiksi, kun valitaan pelaajia joukkueisiin.
- Koulujen urheilutuntien painajaisiin kuuluu myös vaatteitten katoileminen riisuutumisen ja pukeutumisen yhteydessä sekä siitä seuraava myöhästely seuraavalta oppitunnilta.
- Lapsi ei ole selvillä omista voimistaan. Hänen toverillinen tönäisynsä saattaa vastaanottajasta tuntua tarkoitukselliselta lyönniltä.
- Lapsen oma iho saattaa toisaalta reagoida kosketukseen normaalia voimakkaammin. Leikeissä tai joukkuepeleissä tämä voi olla syynä ylivoimaisuudelta näyttäviin reaktioihin.
- Nämä lapset menestyvät ylipäänsä huonosti hyvää motorista koordinaatiota edellyttävissä toiminnoissa, kuten juoksemisessa, pallon kiinniottamisessa ja hyppämisessä.
- He kävelevät jäykästi, äärimmäisissä tapauksissa kädet ja jalat liikkuvat epätahtiin.
- He menestyvät tavallista huonommin kirjoittamisessa, piirtämisessä ja muissa hienomotorista tarkkuutta vaativissa tehtävissä.
- Osasyynä edellisiin vaikeuksiin saattaa olla se, että lapsen on usein vaikea päättää, kumpi on hänen varsinainen työskentelykätensä. Kädet saattavat olla toiminnaltaan samanveroisia – näyttää sattumanvaraiselta, kumpaa kättä lapsi kulloinkin käyttää.
- Kömpelyys ilmenee myös tasapainohäiriöinä. Nämä lapset kaatuilevat ja kompuroivat usein.

I. Vaikeuksia itsekontrollissa

- Lapsi saattaa purkaa lukivaikeuden aiheuttamaa turhautumista uhmakkaalla käytöksellä ja kiukunpuuskill. Hän saattaa myös saada kontrolloimattomilta näyttäviä raivokohtauksia.
- Sopivan ja sopimattoman käytöksen ero ei ole lapselle selvä. Hän saattaa rikkoa esimerkiksi seksuaalisia tabuja koskettelemalla itseään muitten ihmisten läsnäollessa tai puhua avoimesti vieraillekin ihmisille asioista, joista yleensä vaietaan.

J. Vaikeuksia sosiaalisissa suhteissa

- Lapsilla on normaalisti hyvin selkeä tunne sopivaisuuden rajoista, jonka vuoksi he sietävät erilaisuutta huonosti. Tämä on eräs syy, miksi oppimishäiriöisellä lapsella on tavallista enemmän vaikeuksia kaverisuhteissa.
- Jotkut lapset eivät uskaltaudu tekemään yksinään mitään. He ovat sosiaalisesti täysin riippuvaisia vanhemmistaan, sisaruksistaan, opettajistaan tai tovereistaan.

Lukivaikeuksien aste vaihtelee. Lapsi voi kehittyä muuten ikätasoisesti tai sitä paremmin, vain lukeminen ja kirjoittaminen takkuavat. Toisaalta lukivaikeus voi yhdistyä muihin oppimisvaikeuksiin; se saattaa ilmetä heikkoutena, toimintahäiriönä tai poikkeavuutena hyvinkin monilla alueilla. Lapsi, jolla on oppimishäiriöitä, saattaa kuulla tai nähdä eri tavalla kuin muut tai hän reagoi ihollaan poikkeavasti. Hänellä saattaa olla vaikeuksia hahmottaa ympäristöään. Itsenäinen liikkuminen ei ehkä ole hänelle yhtä itsestään selvää kuin muille lapsille.

Monet vanhemmat erottavat tiettyä kömpelyyttä ja lieviä poikkeavuuksia myöhemmin lukivaikeudesta kärsivässä lapsessa jo ennen koulunaloittamista. Monelle oppimishäiriön mahdollisuus tulee kuitenkin täytenä yllätyksenä koulun aloittamisen yhteydessä, kun lukemisen ja kirjoittamisen opettelu ei sujukaan tasatahtia samanikäisten kanssa.

Noin puolessa tapauksista lukihäiriöön yhdistyy tarkkaavuushäiriö.

Einstein kehittyi verkkaisesti.

1. Hälytysmerkit leikki-ässä

Ennen kouluikää lukivaikeus saattaa ilmetä muun muassa jollakin tai kaikilla seuraavista tavoista:

- Kielellisessä kehityksessä on viiveitä. Lapsi ei esimerkiksi vielä kolmivuotiaana pysty sanomaan parin kolmen sanan lauseita.
- Lapsi on kömpelö. Silmän ja käden yhteistyö ei suju. Lapsi pitää kynää kädessään oudossa asennossa.
- Lapsi on ylivilkas touhuaja. Hän ei kuuntele, mitä hänelle sanotaan. Hän ei pysty keskittymään, keskeyttää jatkuvasti tekemistään ja ryhtyy puuhaamaan jotakin muuta.

2. Päiväkodissa ja koulussa paljastuvat poikkeavuudet

A. Vaikeuksia puheen alueella

- Lapsen puhe pysyy jatkuvasti epäselvänä. Syynä voi olla pelkästään suun alueen hienomotoriikan kehittymättömyys. Yhtä hyvin voi kuitenkin myös olla kyse yleisestä motorisesta kehittymättömyydestä, joka puolestaan saattaa olla yhteydessä lukihäiriöön.
- Lapsi vaikenee tai puhuu huomiotaherättävän vähän. Hiljaisuus voi olla epäselvän puheen seurausta. Lapsi mieluummin vaiken kuin avaa suunsa ja antautuu tovereittensa kiusattavaksi.
- Puheen heikkous saattaa johtua myös siitä, että abstraktien sanojen ymmärtäminen ja käyttäminen tuottavat vaikeuksia. Vaikeuksia ilmenee muun muassa ajan ja paikan määrittelyssä. Lapsen puhe on näissä tapauksissa hyvin konkreettista ja niukkaa.

B. Vaikeuksia lukemisen alueella

- Lukemaan oppiminen on hidasta.
- Lukemista vaikeuttavat rivien yhdistyminen näkökentässä, sanojen sulautuminen yhteen tai häipyminen kokonaan näkyvistä.
- Sanojen loppuja jää lukiessa pois, sanoja unohtuu välistä, sanat korvautuvat väärillä. Syynä on usein arvaaminen, jolla lapsi yrittää kompensoida hitauttaan.
- Lapsi ei ymmärrä lukemansa sisältöä. Tämä johtuu osin siitä, että hän joutuu käyttämään niin paljon energiaa itse lukemisen tekniseen tuottamiseen, ettei hän enää jaksaa kiinnittää huomiota lukemansa sisältöön. Toisaalta kyse voi myös olla ns. työmuistin heikkoudesta.
- Tarkkaavuus herpaantuu. Syynä on usein väsymys. Monet lukivaikeuksiset tekevät muihin oppilaihin nähden moninkertaisen määrän töitä. Koulussa he työskentelevät voimiensa ääriojoilla. Kun muut ovat olleet ulkona leikeissään jo monta tuntia, nämä lapset tekevät vielä kotona läksyjään.
- Vaikeutensa vuoksi lukemisesta tulee helposti vastenmielistä. Seurauksena on, että lapsi saattaa jäädä ilman sanojen herättämää mielikuvamaailmaa. Tämä kapeuttaa entisestään lapsen elämää.

C. Vaikeuksia kirjoittamisen alueella

- Kirjoittamaan oppiminen ei suju muiden kanssa samassa tahdissa.
- Kirjaimet eksyvät väärään järjestykseen.
- Kirjaimia puuttuu välistä.
- Kirjaimet kääntyvät peilikuviksi.
- Kirjoitus syntyy peilikirjoituksena.
- T-viivat ja muut lisämerkit unohtuvat.
- Kirjoitus ei pysy rivillä.
- Paperi täyttyy jo muutamasta sanasta.
- Lapsen pää ja lihakset kipeytyvät kirjoittamisen ponnistelusta.

PANEELIKESKUSTELU (KTKP010)

OHJE KYSYMYSTEN JÄTTÄMISTÄ VARTEN

LAATIKAA SEKARYHMÄTAPAAMISESSA 2-3 KYSYMYSTÄ KOSKIEN OPPIMISTA JA OHJAUSTA. KYSYMYKSET VOIVAT OLLA AJANKOHTAISUUKSIIN TAI KÄYTÄNNÖN ELÄMÄÄN LIITTYVIÄ, TYÖHÖN LIITTYVIÄ JA KYSEENALAISTAVIA. OPINTOJAKSON LUENTOJA VOITTE KÄYTTÄÄ VIRIKKEENÄ KYSYMYSTEN LAATIMISESSA. KAIKKI OPINTOJAKSON LUENNOT SEURATAAN KEVÄÄN AIKANA. LUENNOT LÖYTYVÄT MONIVIESTIMESTÄ: [HTTP://MONIVIESTIN.JYU.FI/OHJELMAT/EDU/PERUS/KTKP010-OPPIMINEN-JA-OHJAUS/](http://moniviestin.jyu.fi/ohjelmat/edu/perus/ktkp010-oppiminen-ja-ohjaus/)(POLKUAVAIN: FORMAALI).

MILLAISET ASIAT SEURAAMISSASI LUENNOISSA HERÄTTIVÄT KYSYMYKSIÄ?

MIKÄ OPETTAMISESSA MIETITYTTÄÄ SINUA?

MITKÄ OVAT OPPIMISEN MYSTEERIT?

YKSI RYHMÄNNE JÄSENISTÄ TALLENTAA KYSYMYKSET LOMAKKEELLE JA NIMEÄÄ RYHMÄN.

KYSYMYKSET TULEE JÄTTÄÄ TO 12.4. MENNESSÄ OPTIMAN (KTKP010) PALAUTUSLAATIKKOON.

PANEELISSA ON KÄYTETTÄVISSÄ VIESTISEINÄ. VARAA MUKAAN KYSYVÄ MIELI. KESKUSTELUUN VOI OSALLISTUA ÄLYLAITTEELLA TAI ESITTÄMÄLLÄ KYSYMYKSEN ÄÄNEEN.

SEURAAVA ENNAKKOTEHTÄVÄ

- ENNAKKOTEHTÄVÄ SEURAAVALLE KERRALLE: *SELVITÄ NOIN 10 MIN HAASTATTELUN AVULLA, MILLAINEN OPPIJA NIMIKKO-OPPILAASI ON. HAASTATTELUN TULEE POHJAUTUA VAPAAEHTOISUUTEEN JA JÄRJESTÄ RAUHALLINEN PAIKKA SEN TEKOOON (ESIM. LUOKKA VÄLITUNNIN AIKANA). VALMISTAUDU ESITTELEMÄÄN HAASTATTELUSI TULOKSET.*

	Ma 08.04.	Ti 09.04.		Ke 10.04.	To 11.04.	Pe 12.04.	
08:15	MAA8 PPE 4007 8e	HIA8 MSA 3027 8e				20B: ENV5.2 PPO 2074	20: HYV2.2 KOV7.4
08:52	MAA8 PPE 4007 8e	HIA8 MSA 3027 8e				20B: ENV5.2 PPO 2074	LTV12.1 3028 1038 8b/8c/8d/8e/9a/9b/9c
09:45	FYA8 TNE E223 8e	LIP8.1 JMU 8d/8e	LIT8.1 SES 8d/8e	AIA8 EVA 4016 8e	ENA8 THU 3015 8e	MAA8 PPE 3040 8e	
10:25	FYA8 TNE E223 8e	LIP8.1 JMU 8d/8e	LIT8.1 SES 8d/8e	AIA8 EVA 4016 8e	ENA8 THU 3015 8e	MAA8 PPE 3040 8e	
11:45	AIA8 EVA 4016 8e	TTA8 JLA 1030 8e		FYA8 TNE E226 8e	TTA8 JLA 1016 8e	HIA8 MSA 3014 8e	
13:10	22: INT8.1 KOV2.3 KOV3.5 KUV1.2 KUV4.2 MUV5.1 8a/8b/8e/9a/9b/9c	var1 8e	23: ATV2.2 INT16.1 INT16.2 KUV4.3 MUV7.1 8b/8d/8e/9c/9d/9e/8a/8c/9a/9f/9b	LO TNE E224 MAA8 PPE 3040 8e	KUA8 KEK 1030 8e	21: KOV3.3 KUV3.2 KUV6.1 LPV8.2 TNV8.2 8b/8c/8e/9a/9d/9b/9e/9f/8a/8d/9c	
14:45					20: HYV2.2 KOV7.4 LTV12.1 3027 1038 8b/8c/8d/8e/9a/9b/9c	20B: ENV5.2 PPO 2074	
15:22							
16:00							